

Závěrečná zpráva expertní skupiny z posouzení výskytu a ochrany proti lýkožroutu smrkovému v II. zónách Národního parku Šumava (dále jen NPŠ).

Hejtman Jihočeského kraje Mgr Jiří Zimola po dohodě s hejtmankou Plzeňského kraje MUDr Miladou Emmerovou se rozhodli iniciovat expertní posouzení vybraných prostorů ve II. zónách NP zvláště těch, kde se v roce 2008 nebo již dříve uplatnil bezzásahový režim zejména vůči kůrovci, z hlediska současného a následného kůrovcového nebezpečí a hrozícího nebezpečí rozšíření suchých porostů.

Cílem je posouzení aktuálního stavu a návrh na případnou korekci.

Zadání bylo provedeno prostřednictvím PhDr Jana Stráského poradce hejtmana Jihočeského kraje pro Šumavu a předsedy Rady NP Šumava, který též projednal spolupráci s vedením NPŠ. Ředitel NP vyšel skupině vstříc jak s dopravou a doprovodem v terénu, tak s veškerými podklady o které skupina požádala.

Metodiku, organizaci a závěrečnou zprávu koordinoval Ing. Josef Vovesný.

Závěrečná zpráva byla zpracována za aktivní účasti všech členů expertní skupiny

Složení expertní skupiny:

Ing. Miloš Knížek, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Lesní ochranná služba

Ing. Jan Liška, dtto

Ing. Ladislav Půlpán, Lesy ČR,s.p.

Ing. Pavel Češka, Vojenské lesy a statky ČR,s.p.

Ing. Petr Nedvěd, Lesinfo, delegován starostkou města Kašperské Hory Ing. A. Balounovou

Ing. Miroslav Řežábek ředitel Městských lesů Volary (v terénu zastoupen p.Škrnou).

Ing. Jindřich Heřman, poradce pro Šumavu Plzeňského kraje

Ing. Jan Kroupar, KÚ Plzeňského kraje, odbor životního prostředí

Ing. Václav Horáček dtto

Ing. Jan Červenka, KÚ Jihočeského kraje, odbor životního prostředí

Ing. Václav Koutný dtto

Ing. Josef Vovesný, poradce Sdružení obecních a soukromých lesů ČR

Složení skupiny bylo zvoleno z odborníků s dlouhodobými zkušenostmi v ochraně lesů, s přímým nebo nepřímým podílem zodpovědnosti v oblasti Šumavy.

Metodika práce

Použitá metoda posouzení z hlediska zadání vychází z platných právních předpisů a sice:

- Zákon č 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění
- Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích a související vyhlášky
- Nařízení vlády č.163/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Šumava
- Doporučená norma ČSN 481000 Ochrana lesa proti kůrovcům na smrku
- Platná zonace z roku 1995 – její plošná struktura, kritéria vytvoření a strategie dalšího vývoje je obsažena v Příloze č. 1 (Uvedená rozloha k 31. 12.1999 je identická s údaji z roku 1995). V roce 2005 byl předložen Správou NP návrh rozšíření I. zón, nebyl však odsouhlasen Radou parku. Od té doby byl prakticky opuštěn platný Plán péče (platný na období 2001-2010) a nahrazen typy managementu (**mezi zonací a managementy neexistuje spojovací můstek, v praktických krocích byla v lesních ekosystémech zonace fakticky opuštěna**).

Platné právní dokumenty jsou dále nahrazovány vnitřními směrnici, které jsou sice vždy schváleny MŽP, ale v krátkých časových úsecích se mění a nenavazují na žádnou dlouhodobou strategickou vizi. S typy managementu a vnitřními směrnici jsme obeznámeni a pracovali jsme s nimi, především však z hlediska jejich vlivu na vývoj stromového patra z hlediska kůrovce. Příloha č.2 Příkaz ředitele NPŠ č. 10 /2008 včetně přílohy.

Používaný pojem „bezzásahovosti“ není nikde definován a vnáší do praxe chaotické prvky.

Informativní údaje o plochách v přílohách č.3,4,5

Při posuzování stavu v terénu bylo základním kritériem posouzení dodržování §32 a §33 lesního zákona o ochraně lesa a těžbě dříví v II. zónách NP. Podle lesního zákona a jeho prováděcích předpisů se postupuje v praxi jen na ploše 68% porostní plochy lesa ve správě státu. Na ostatním území v podílu 32% se postupuje dle zákona o ochraně přírody, který koliduje především v §16 s lesním zákonem. I. zóny 13% ve smyslu §16 zákona o ochraně přírody jsou respektovány.

Vývoj těžeb a holin v letech 1994-2005 v příloze č.6

Terénní práce

Terénní práce proběhly v týdnu od 13. do 17. července 2009. Ověření evidenčních údajů z roku 2009 bylo prováděno v terénu ve dnech 29. – 30. 7. 2009. Ověření ohrožení sousedů na styku s „novou“ částí Národního parku Bavorský les (dále NPBL) provedeno v terénu 8.8.2009. Celá oblast posuzována též při rekognoskačních letech ve dnech 21.7. a 23.7.2009 organizovaných MZe.

Zahájení v Nových Hutích bylo provedeno dne 13. 7. za účasti všech nominovaných, dále ředitele NPŠ Ing. Františka Krejčího a dalších zástupců vedení, Ing. V. Dolejského z MŽP, PhDr. J. Stráského a Ing. Františka Nyklese (předseda Svazu obcí NPŠ).

Terénní práce proběhly ve dvou pracovních skupinách dle krajů a vedením jednotlivých skupin byly pověřeni pracovníci s dlouhodobými znalostmi přírodních a hospodářských poměrů Šumavy Ing. J. Heřman (Plzeňský kraj), Ing. J. Vovesný (Jihočeský kraj).

Osnova terénního šetření:

1. Výběr území – bezzásahová území II. zóny především v hraničních oblastech a zásahová území prostorově navazující, (od Železné Rudy po Prameny Vltavy a Bučinu, od Nového Údolí po linii Nová Pec - přechod státní hranice Nová Pec), další lokality ohrožující sousedy NP a sice státní i nestátní firmy v parku i mimo park – Radvanovický hřbet, Strážný (Triangl), Debrník – Gerlova Huť, Debrník – Plechý a další, dále namátkově vybrané porosty i v centrální části parku
2. Posouzení aktuálního stavu z hlediska kůrovců v terénu
3. Posouzení používaných metod ochrany lesa proti kůrovcům a jejich účinnosti v terénu
4. Porovnání zjištění v terénu s údaji evidence NPŠ.
5. Vyhodnocení podkladů
6. Závěry z terénu

Při venkovních pochůzkách na lokalitách byla pozornost soustředěna na výskyt kůrovcových ohnisek, druhové zastoupení lýkožroutů, počet a umístění obranných opatření v nich, neasanované ležící dříví jak z loňského, tak letošního roku. Dále přítomnost napadení z 1. rojení 2009 (vyznačení napadených stromů, stupeň rozvoje brouka, provádění asanace z hlediska včasnosti, přítomnost příznaků náletů z 2. rojení na stojících stromech (drtinky, smolení), počátky rojení a výši odchyty v lapačích ve vazbě na přítomnost a umístění obranných opatření. Získané údaje byly mezi účastníky průběžně konzultovány a písemně zaznamenány. Stav v navštívených porostech v terénu byl dodatečně ověřován v centrální evidenci NP v pondělí 27.7.2009 (se stavem k 24.7. 2009).

Výsledky posouzení v terénu (veškeré uvedené číselné údaje se týkají jen území ve správě státu). Podíl státu z celkové výměry porostní půdy NP 55 340 ha (stav k 1.1.2008) činí 48 832 ha, tj. 88%

Na současný stav měl zásadní vliv:

1. **Větrný polom Kyrill z ledna 2007 ve vysokém objemu.**
2. **Masivní rozšiřování bezzásahového území před kalamitou v roce 2006, ale především po vzniku kalamity Kyrill.**

Napadení polomu kůrovcem bylo na převážné části polomu již po 1. rojení 2007, při 2. rojení 2007 se kůrovec přerobil opět na kalamitní dříví, ale již napadal i stojící dříví. Významným zdrojem pro namnožení byl však ještě polom na jaře 2008, neboť převládající v polomu byly

vývraty, které byly v tomto období pro kůrovce ve vysokém podílu ještě atraktivní (Tato skutečnost byla v prognózách podceněna). V roce 2008 již však napadal masivně porostní stěny ale i celé porosty, vytvářel ohniska a šířil se do dosud nezasažených porostů. Tento trend pokračuje i v letošním roce vzhledem k časnějšímu rojení cca o 14 dní oproti roku 2008 (i přes proměnlivé a deštivé počasí v období květen-červen).

Počátek prvního rojení 2009 zachycený v lapačích byl výrazně diferencovaný dle nadmořské výšky

Rok	2009	2008
	do 850 m.....10. – 15.4.	
850 -- 1000	„15. - 30.4	všeobecně o 10 – 15 dní později
1000 – 1100	„ 1. - 15.5	
1100 +	„..... 15.5.+	

Vyskytují se však rozdíly dle expozice, na slunných chráněných místech i o více jak 10 dní dříve.

Druhé rojení

Již méně diferencované dle nadmořské výšky a spontánně od druhé dekády července i v nadmořských výškách nad 1 100m

dtto

Výsledky jarního rojení z hlediska intenzity napadení k 31. 5. 2009 (Kahuda NPŠ)

Pro jarní rojení umístěno 18 000 zařízení.

Lapače – slabý odchyt	29%	Lapáky - slabě napadeno.....	6%
střední odchyt.....	46%	středně napadeno...	55%
silný odchyt.....	25%	silně napadeno.....	39%

Odchyty v roce 2008 činily celkem 221 milionů brouků o celkové hmotnosti 2 400 kg , tj. při počtu lapačů 13 tisíc průměrný odchyt 17 tisíc kusů na jeden lapač a rok (evidence NPŠ). Dle poznatků expertní skupiny z terénu je výše odchytů ovlivněna umístěním lapačů. Značná část lemuje bezzásahová území po průsecích a hlavních cestách, kde nejsou podmínky optimální, dalšími nedostatky jsou zastínění, umístění v buřeni, vzdálenost od zdroje. Na Polomu a Plesné se vyskytují frontálně umístěné lapače s feromony a s označením monitoring. Nejsou označeny, udržovány a jsou bez evidence. Nálety brouků jsou zde v době pochůzky v tisících kusů na jeden lapač. **Širší okolí lapačů je významně poškozováno úživným žírem kůrovců** (v okolí nejsou přítomny na stovky metrů žádné živé stromy). Také umístěné lapáky nevyjadřují přesně stav, neboť jsou ve vysokém podílu koncentrovány podél odvozních cest. Přemísťování lapačů dle stupně napadení pro 2. rojení je v terénu potvrzeno.

Poznatky v terénu dále potvrzují známé zkušenosti i ze zahraničí, lýkožrout smrkový dává při přemnožení jednoznačně přednost stojícím stromům a frontální nasazení lapačů jako jediný způsob obrany je nejen málo účinné, ale i nevhodné využívání finančních prostředků. V Bavorsku a Rakousku se lapače využívají jen málo.

V době šetření 13. – 17. 7. 2009 a navazujících rekognoskačních letů 21. a 23. 7. 2009 nebyly příznaky napadení stromů kůrovcem v korunách výrazně patrné, počátkem srpna již zcela markantní.

Posouzení projektu a provedení obranných opatření proti kůrovci v roce 2009

(odvozuje se ze situace předchozího roku z tzv. „kalamitního základu“).

Příloha č. 7 Evidence kůrovcových stromů a větrného polomu v II. a I. zóně

Příloha č. 8 Projekt ochrany lesa proti kůrovci na rok 2008

Příloha č. 9 Projekt ochrany lesa proti kůrovci na rok 2009

V roce 2008 bylo evidováno kůrovcové dříví (evidence NP) takto:

v II. zónách

napadené stojící kůr. dříví zpracované a asanované.....119 tis. m³
napadené stojící kůr. dříví nezpracované (bezzásahový režim).....73 tis. m³
celkem v II. zónách.....192 tis. m³

v I. zónách.....45 tis. m³

(NP pracuje v I. zónách od 1.1. 2008 jen s hrubým odhadem a dříví se neoznačuje; údaj je násobně podhodnocený a jen na Trojmezí je vyšší). V II. bezzásahových zónách je vyznačování prováděno, ale často jen podél cest a údaje jsou též nepřesné.

Tedy celkem evidováno na celém území v roce 2008 237 tisíc m³ napadeného dříví (z toho 50% v bezzásahových oblastech dle objemu). **Bezzásahové oblasti dle plochy se podílí 32% na celkové ploše NP ve správě státu.**

Pokud uvedená čísla vyjádříme v přepočtu na 1 ha smrkových porostů, obdržíme pro bezzásahovou část parku průměrnou intenzitu napadení 10,7 m³/ha a pro zásahovou část 3,9 m³/ha. Pro srovnání, dle platné vyhlášky MZe ČR č. 101/1996 je hranice tzv. „základního stavu“ lýkožrouta smrkového 0,2 m³/ha.

Kalamitní základ zásahové části parku pro rok 2009 byl správou parku stanoven ve výši cca 80 tisíc m³ tj. vyplynula z něho potřeba instalace nejméně 10 tisíc ks obranných opatření. Reálně bylo v celém parku celkem podle údajů Správy umístěno pro 1. rojení necelých 20 tisíc obranných opatření (z toho 13 tisíc lapačů a to včetně „monitoračních“ v bezzásahových územích, 1 tisíc trojnožek, 6 tisíc lapáků (z toho 50% otrávených). Umístěný počet je však bilančně zcela nedostatečný, neboť v bezzásahové části došlo dle evidence NP k napadení cca 120 tis. m³. na nichž lýkožrout ukončil vývoj, vyrojil se a migroval do okolí a to i mimo bezzásahovou část. **Pro eliminaci vlivu této části populace by bylo nutno instalovat několik desítek tisíc obranných opatření navíc.** Dále uvedené schéma počítalo s tím, že prakticky všechno dříví v zásahových zónách bylo zpracováno včas, což se nestalo (na navštívených plochách lze doložit - kůra s výletovými otvory, těžební zbytky).

Provedené terénní šetření a prostudování předložené dokumentace prokázalo, že v tzv. zásahové části parku bylo v jarním období 2009 z celkového hlediska výrazně podhodnoceno (a to násobně) nasazení obranných opatření, jejichž cílem mělo být zabránění napadení, resp. šíření lýkožrouta v této části parku (přesvědčivě to dokládají i bilanční čísla letošního roku, jejichž přehled následuje).

Aktuální stav je charakterizován (evidence NP) k počátku venkovního šetření (dispečink 10.7.2009) a pro posouzení dynamiky k 24. 7. 2009 - kůrovec na stojato kumulativně od počátku roku 2009) takto:

Příloha č.10 Dispečink k 10. 7. 2009

Příloha č.11 Dispečink k 24. 7. 2009

	Stav k 10.7. 2009	Stav k 24.7. 2009
Celkem evidováno.....	117 tis. m ³	160 tis. m ³
z toho již vytěženo.....	43 tis. m ³	64 tis. m ³
vyznačeno napadené stojící ke zpracování.....	33 tis. m ³	31 tis. m ³
odhadnuto napadené stojící k ponechání		
v bezzásahových územích celkem.....	41 tis. m ³	65 tis. m ³
z toho v I. zónách	23 tis. m ³	34 tis. m ³

Rozsah vyznačeného a nezpracovaného dříví (dominuje dříví z 1. rojení) znamená, při právě vrcholícím druhém rojení, že převaha tohoto napadeného dříví bude zpracována až po vylétnutí vyspělého brouka.

Dynamika nárůstu napadení kůrovcem v evidenci je za 14 dní obrovská a aktuální stav nelze charakterizovat z tohoto pohledu jinak, než jako **kůrovcovou pandemií**. Vyznačování

je navíc v nejméně zasažených oblastech opožděno. Na vytěženém dříví na odvozním místě a čerstvě pokáceném dříví připraveném pro další zpracování a přiblížení bylo posuzována včasnost zpracování v době šetření (dokončení vývoje) – podíl pozdě asanovaného dříví byl zjištěn v rozsahu 10 – 30%. V severozápadní části parku byl vývoj kůrovce v době šetření oproti jihovýchodní části vývojově opožděn.

Ve srovnání celkového objemu kůrovcového dříví se stejným obdobím roku 2008 v zásahových územích se jedná o více jak trojnásobný nárůst kůrovcového dříví.

Posouzení rozsahu poškození kůrovcem v prostoru NP v současnosti Zásahová území

Jak již bylo uvedeno, bilanční čísla letošního roku ukazují na 3- 4 násobek nárůstu kůrovcového dříví oproti minulému roku. **V rámci parku však existují významnější rozdíly.** V partiích, kde jsou doposud rozsáhlé zásoby pro kůrovce atraktivních stromů v bezzásahových částech, je v zásahových částech výskyt nových kůrovcových stromů nižší, i když i zde dochází k četným přeletům kůrovce z bezzásahového území a to zejména v případech, kdy je zdroj relativně blízký. Přítomnost nezpracovaných a nevyznačených napadených stromů **z letošního prvního rojení** v navazujících zásahových územích nebyla vysoká (jednotky, až desítky stromů), avšak vyskytují se zbytky hroubí po těžbě, kde lýkožrout dokončil vývoj. **Počet nevidovaných nově nalétnutých stromů druhým rojením byl lokálně vysoký (desítky stromů při absenci nebo zcela nedostatečném počtu umístěných obranných opatření.**

Dále se vyskytují oblasti, které navazují na již zcela odumřelé části v roce 2008 se zde přezimujícím a masivně vylétlým kůrovcem na jaře roku 2009, kde dochází k rozsáhlému napadení a rozpadu kůrovcem v roce 2009 (příklad území pod Trojmeznou a Plešným jezerem celá oblast od statní hranice od Rozenauerova pomníku po Schwarzenberském kanálu až po odbočku na Novou Pec - OLE Říjiště, Jezero, Jezerní luh, Ježová. Na řadě míst jsou nová ohniska nejen na stěnách ale i v uzavřených porostech. Intenzivní napadení se vyskytuje v tomto prostoru i pod kanálem. Výskyty dosud nezpracovaného stojícího napadeného dříví jsou v porostech ve stovkách m³, ale dosahují i tisíce a více. Dříví je v značném podílu při těžbě již opuštěné (intenzivní 2. rojení probíhá - polohy pod 1 100m), vyznačení nebylo v době kontroly ve značném rozsahu zvládnuto.

Jako příklad uvádíme **rozsah evidovaného kůrovcového dříví v II. zóně jen v navštívených zásahových porostech** shora uvedené oblasti (evidence NP k 24.7.2009 – na šetření celkem zasažené ploše cca 1500 ha):

zpracováno od počátku roku.....	7 275 m ³
aktuálně vyznačeno a nezpracováno.....	6 770 m ³
celkem	14 045 m ³

To znamená intenzitu napadení v uvedené oblasti převážně z 1. rojení 9,4 m³/ha.

V těchto navštívených porostech bylo dále evidováno za celý rok 2008 napadeného a zpracovaného stojícího kůrovcového dříví...23 025 m³

Bezzásahová území.

Další oblasti navštívené v terénu a zasažené podobnou intenzitou napadení jako uvedená oblast pod Trojmeznou a Plešným jezerem je na severozápadě parku hraniční prostor Zámecký les-Polom-Plesná Zlatý stoleček-Ždánidla-jezero Laka-Polom.

Dále oblast Modrava-Černohorský močál- silnice Kvilda jižně k Pramenům Vltavy-Černá Hora-Na ztraceném- Březník a odtud severozápadně směrem Medvěd-státní hranice- Střelecký průsek-Javoří pila-Modrava (vyjímka ve vymezené oblasti je zásahová Modravská hora kde došlo k silnému napadení v tomto roce). V uvedených oblastech je hrubým odhadem 50% jedinců smrku dosud nezasaženo kůrovcem, při úrovni výskytu aktivního kůrovce se odhaduje totální rozpad vyspělého stromového patra ve 2- 5ti letech Uvedené území je velkým zdrojem kůrovce jak do NPBL kde se zasahuje, dále v celém prostoru do vnitrozemí. V oblasti navazujícího Čertova vrchu se již souvislá bezzásahová zóna přiblížila kašperskohorské hranici. Tato rozsáhlá oblast navazuje na jihu na suché a vytěžené porosty

po přemnožení kůrovci v letech 1995-2000 v prostoru Prameny Vltavy-Černá hora- Studená hora-Rokytská slat'-Roklanská hájovna-státní hranice.

V této souvislosti se uvádí v oblasti Mokrůvky- Pytlácký roh (Heřman 2009), že je potřebné vytěžit k zastavení kůrovce aktivní těžbou, při ponechání rozsáhlejší oblasti rozpadu kůrovcem v době jeho přemnožení, minimálně dalších 60% podíl zelených porostů (odvozeno z porostní evidence). K zastavení odumírajícího lesa kůrovcem na ploše 1300 ha muselo být vytěženo v návaznosti v příštích pěti letech dalších 800ha. Tento poměr jako minimální odpovídá i v současnosti v oblasti NPBL lokalita Lackenberg (návaznost Plesná), zde při ponechání většího prostoru po kalamitě Kyrill bez zpracování již během dvou let musel být vytěžen větší podíl plochy než 60% (podrobněji dále).

Metody ochrany proti kůrovci povolené v bezzásahových územích jsou neúčinné.

Aplikace entomopatogenů a antiferomonů má výzkumný charakter, nasazení podél cest je využíváno propagačně, pro praxi chybí jakékoliv vyhodnocení. **Dovážení lapáků** na skládky do těchto prostorů je plýtvání finančními prostředky. **Lapače** využívané v roce 2008 barierovým způsobem k obraně především na okrajích speciálních managementů efekt nepřinesly. Navazující prostory a stěny jsou buď suché nebo vytěžené. Dle specialistů se uvádí účinnost lapačů jako jediného opatření obrany 10-30%. Lapače jsou zde vhodné na monitoring za účelem výzkumu.

Posouzení rozsahu poškození kůrovcem v prostoru současného NP v minulosti

Pro posouzení této klíčové otázky je potřebný malý exkurz do minulosti. Velkoplošné narušení lesů jak abiotickými, tak především biotickými činiteli v řádu stovek ha není v předindustriální době známo a ani uspokojivě doloženo, i když na toto téma existují vědecké práce (např. Svoboda, Dynamika horských smrčín, 2008). Teprve intenzivní industriální využití a rychlý postup těžeb koncem 18. a v 19. století vytvořili porušení přirozené vyšší stability lesů i v této oblasti. Cyklus kalamitního narušení z let 1868 – 1882 je následován v letech osmdesátých a devadesátých 20tého století (viz Jelínek „Od Jihočeských pralesů k hospodářským lesům Šumavy“, 2005) zhruba ve stejných prostorech. Navíc aktuální situace je umocněna větrnou kalamitou Kyrill v lednu 2007. Tyto extrémní kalamity vznikají vedle vytvořené velkoplošné struktury vyspělých porostů spojením přírodních faktorů (předchází teplé období s hluboko rozmáčeným profilem a vítr síly orkánu) Za takových podmínek neodolá ani smíšený les ani rozsáhlé listnaté lesy hlubokokořenných dřevin (viz orkán Lothar v pomezí Německa a Francie v roce 1999) Sněhové a větrné kalamity 80tých ,90tých let 20.století a počátku 21. století přinesly, následně kalamity kůrovcové a to různého plošného rozsahu v závislosti na období vzniku, klimatických podmínkách ale především na včasnosti zpracování nebo i nezpracování kalamitního dříví. Spouštěcím mechanismem velkých kůrovcových kalamit je vedle přírodních faktorů dle dlouhodobých zkušeností lesníků (více jak 150let) selhání při zpracování kalamitního dříví. **Stále nejsou v prostoru NPŠ vnímány dané skutečnosti, že 87% plochy lesů jsou bývalé hospodářské lesy se změněnou dřevinnou skladbou nebo strukturou** (podíl jedle a buku nedosahuje 10%). Jinak by nemohlo dojít **k zcela chybnému rozhodnutí po kalamitě Kyrill a to ponechání sedmi vybraných oblastí s celkovou plochou polomů 420 ha bez zpracování** (speciální managementy Polom, Plesná, Ždánidla, Jelenní skok, Modravské a Weitfällerské slatě, Černá Hora, kalamitní svážnice na Trojmezí). To představuje objem nezpracovaného kalamitního dříví z Kyrilla 147 tisíc m³ a to jen v II. zónách, na to navazují rozsáhlé polomy v I. zónách, jejichž objem nebyl dosud uspokojivě vyčíslen a zveřejněn. Celková plocha speciálních managementů je však podstatně širší a sice 6 787 ha (Jakuš, Turčani 2007) Dle informace Správy NP není k dispozici žádné vyhodnocení těchto území a dále se s nimi pro prognózování nepracuje.

K 1. 1 2008 zařazeny již v plně rozšířené ploše 6 787 ha do bezzásadového režimu (podstatná část již v roce 2006).

Kontury těchto ploch zcela zapadají do prostorů návrhu I. zón z roku 2005, které nebyly Radou parku schváleny a tak byla nastoupena cesta bezzásahovosti tímto pro související lesy v parku i mimo park likvidačním způsobem. Vedení MŽP tento záměr potvrdilo rozhodnutím ministra Bursíka z března 2007) a záměr urychlení rozpadu horských smrčín

kůrovcem slovy ministra veřejně deklarovalo. Toto rozhodnutí je zcela v kolizi s §32 lesního zákona, ale i ochrany lesních ekosystémů horských smrčín Natura 2000. Zde leží základ dnešní kritické situace rozsahu aktivního velkoplošného napadení stávajícího vyspělého stromového patra kůrovcem.

Další zásadní chybou z rozhodnutí MŽP bylo rozšíření bezzásahových území v 2. zónách k 1. 1. 2008 nejen v hraniční oblasti ale i uvnitř parku.

Příloha č.12 Informativně - hodnocení situace v NPBL v roce 1991 jeho ředitelem H. Biebelrieterem

Posouzení ohrožení sousedních vlastníků lesů a to jak v parku, tak mimo park

Národní park Bavorský les (dále NPBL) byl dlouhodobě hlavním zdrojem šíření kůrovců do NPŠ a to od poloviny 80tých let v celém hraničním prostoru tzv. „starého parku“ od Bučiny až po Roklan. (nejintenzivnější rozpad v letech 1994-1999). Teprve v posledních letech byly zdroje kůrovců v navazujícím pásu 2-3 km prakticky vyčerpány a jsou zde až na malé výjimky vyspělé porosty smrku suché. Stav v starém parku z hlediska poškození kůrovcem suché porosty ukazuje rozsah kůrovcových ploch od doby, kdy se proti kůrovci nezasahuje, od roku 1983 do léta 2006 celkem 4650 ha (Sinner 2007). Což je z celkového podílu smrku v porostech 60 roků+ 6200 ha 75% suchých porostů smrku v redukované ploše. Období v dalších 3 letech (Kyrill) přineslo jistě další významný postup v tomto směru.

Zcela jiná situace je v hraničním prostoru Třístoličník – Trojmezí – Plechý, kde hlavní zdroj šíření kůrovců je dlouhodobě z NPŠ s obrovskou eskalací po Kyrillu (desítky tisíc m³ ponechaného polomu bez zpracování, který byl napaden plně již při jarním rojení 2007) Kalamita Kyrill však poškodila silně porosty i u sousedů. V celém prostoru na straně NPŠ do vnitrozemí v šíři 1-2 km došlo k odumření veškerého smrku ve vyspělých porostech a to i v I. zóně „prales“ Trojmezí s výjimkou několika ha na vrcholu Třístoličníku). Kůrovec se zde naposledy masivně vyrojil na straně NPŠ na jaře 2009.

Na rakouské straně se v lesích kláštera Schägel (Trojmezí- Plechý) trvale zasahuje sanační těžbou, od září 2007 a v roce 2008 bylo přistoupeno k dotěžení napadených hraničních porostů v rozsahu 100 ha a těžby na stěnách v roce 2009 pokračují. Na bavorské straně kde převládají chráněná území, došlo též k rozsáhlým kůrovcovým těžbám ve stejném období až do holin. Vzhledem k tomu, že problém kůrovce v této hraniční oblasti je předmětem sporů na úrovni příslušných ministrů sousedících zemí a situace se komplikuje i v oblasti Hraničníku a Smrčiny, není již dále situace komentována.

Odborníky je uvažována tzv. aktivní migrace brouků do vzdálenosti cca 500 – 1000m v roce. S postupem kalamity již druhým rokem jsou již přímo ohroženi sousedící vlastníci. Jako příklady navštívené lokality v prostorech Strážný (LČR) Radvanovický hřbet (ML Volary, LČR) Debrník – Plechý - Zlatý stoleček (NPBL) Debrník - Gerlova Huť (LČR) a další.

Všechna tato území s teoreticky zajištěnou ochranou proti kůrovci jsou **příklady namnožení kůrovce a jeho rozšiřování do okolí k sousedům** (bezprostřední styk) ale i dovnitř parku.

Strážný – Triangl (části oddělení 4,10,11)- celý vějíř managementů na relativně malé ploše cca 200 ha je kontraproduktivní. Dvě oddělené části I. zón (cca 20ha) byly citlivými zásahy proti kůrovci v minulosti stabilizovány (zpracování na výřezy, odkorněno a ponecháno k zetlení). Zpracování kalamity Kyrill zůstalo nedokončeno (objem cca 200 m³ v několika částech). Vyskytuje se značný rozsah kůrovcových souší z roku 2008, a sice v porostech 4H,4G,11 C, D a kdy byla opuštěna asanace kácením a odkorněním. K 1. 1. 2008 se přešlo v těchto porostech na aplikaci odkorňování nastojato a aplikaci entomopatogenních hub. Nastojato odkorněno (11C rok 2008 160 ks, rok 2009 44ks).

Stav v době šetření

3 nová ohniska kůrovce navazující v roce 2009 v zásahových částech (11 A,B,H),

zpracování a odvoz včas (odhad 200 m³) na ploše těžební zbytky; lapače instalovány –odchyt silný; výskyt nových kůrovcových stromů v době šetření, vyznačování probíhalo v době kontroly 15.7.2009 (již v době rojení). stav dle evidence NPŠ k 24.7.2009

11D2...zpracováno.....0	aktivní stojící260 m ³	se zpracováním se nepočítá
11H	60 m ³	„ „ 0 opožděně v době rojení
11C4 ..	0	„ „ „ 150 m ³ vyznačeno

Přehled ukazuje na novou eskalaci rozvoje kůrovce, jediným účinným způsobem k zmírnění škod je opustit způsoby s omezenou účinností (loupání nastojato a entomopatogenní aplikace) a vrátit se k pojetí vyhledávání, kácení a sanace odkorněním a ponecháním dříví na místě (těžký balvanitý terén) v daném případě **především z hlediska ohrožení sousedů.**

Radvanovický hřeben oddělení 55 A,B,C,D, 56A,B, 19C, 20A,B (plocha cca 200 ha, z toho I.zóna cca 40 ha, ostatní část bezzásahové území od 1.1.2008. Celý komplex **přímo souvisí s Městskými lesy Volary** a to v návaznosti I.zónou. V tomto území 19 C, 20 A,B zpracován 2007 polom.....174 m³ ...nezpracováno zůstalo ...39m³ v roce 2008 neprovedeno žádné zpracování, přestože bylo napadeno, neasanováno a nevidováno cca 200m³ stojícího dříví Dle šetření 15. 7. 2009 se vyskytují nově napadené stromy. Odd. 55a56- zpracován polom 2007.....4723 m³...nezpracováno zůstalo 4600 m³ polomu; v roce 2008 evidováno (56B) 260m³ stojícího napadeného dříví bez asanace, v roce 2009...390m³ s nimiž se se zpracováním neuvažuje.

V uvedeném území je nasazeno 320 lapačů jako jediný způsob ochrany.

Nevhodnými rozhodnutími, a sice nezpracováním kalamity v roce 2007 ve velkém rozsahu a rozšířením bezzásahového režimu k 1. 1. 2008 dochází k eskalaci ohrožení jak dovnitř parku, tak **k přímému ohrožení sousedů ML Volary a LČR.**

Je nezbytné vrátit se do režimu aktivního zasahování.

Gerlova Huť - 57B6 zásahový management - ponechání neasanovaného dříví v kůře z kalamity 2007 po přiblížení ve svazcích v porostu. Zpracováno ke dni šetření 2363 m³ stojícího napadeného kůrovcového dříví a nálet pokračuje. V sousedící I. zóně zcela odumřelo stromové patro. **Území přímo sousedí s LČR a ohrožuje rozsevem tyto lesy.** Žádná pufrací zóna není vylišena v celém průběhu kontaktu s LČR na západní hranici parku.

Debrník – Plechý – Zlatý stoleček

Nezpracování polomu z kalamity Kyrill ve velkém rozsahu, dále přechod do bezzásahového režimu prakticky v celém průběhu státní hranice nyní ohrožuje sousedící lesy v nové části NPBL. Na bavorské straně se s výjimkou již suchých ploch proti kůrovci důsledně zasahuje, dříví se vyklizuje. Aktuální situace posuzována v území Debrník - Zlatý stoleček pochůzkou po hraničním pásu (cca 9 km). Cílem je popsat situaci a navrhnout reálná opatření k tlumení expanze v hraniční oblasti. Poznatky jsou lokalizovány dle čísel hraničních kamenů. Od kamene 5/0 900m n.m. do kamene cca 9/3se jedná o oblast smíšeného horského lesa; nad touto hranicí je vyšší pásmo horského lesa (v pojetí typologie ČR 8. smrkový lesní vegetační stupeň).

kámen 5/13

V muldě podél říčky na ploše cca 5 ha na naší straně hranice je v části s dominancí smrku cca 2000 m³ suchého lesa a 500m³ napadeného dříví z 1. rojení 2009. V porostu nebyl vůbec zpracován Kyrill a nejsou prováděna žádná ochranná opatření. Porost je součástí rozsáhlé I. zóny se zásahovým režimem. **Nezasahování ohrožuje přímo porosty NPBL a LČR.**

kámen 5/15 – 6/1

Čistý uzavřený smrkový porost na bavorské straně se rychle rozpadá kůrovcem; minimální zasažení Kyrillem. Hlavní zdroj kůrovce z rozsáhlé zasažené oblasti na naší straně. Čerstvě vytěženo cca 300 m³ na ploše (za 2 roky holina cca 2ha).

kámen 6/3 – 6/5

Uzavřený porost smrku na bavorské straně, asanace ojedinělé nahodilě se provádí. Nedůsledné provádění asanace a její další úplné ukončení k1.1.2008 vede k rozpadu porostu na naší straně. Aktuální napadení na bavorské straně.

kámen 6/6 – 6/7

V muldě smíšený zchovalý porost na obou stranách

kámen 6/7 – 7/1

Oblast zcela uzavřených smrkových porostů s příměsí buku před kalamitou. Po Kyrillu bylo na bavorské straně zcela nevhodně ponecháno cca 4 ha souvislého polomu. Následkem je narůstající holina. Kůrovec se stále zpracovává. Na naší straně dtto kámen 6/3 – 6/5.

kámen 7/1 – 7/9

Smíšené porosty smrk, buk, jedle. Na bavorské straně asanace nahodilě prováděna, u nás ne. Bylo by vhodný stejný postup i u nás. **Lze rozpad porostů významně zbrzdít.**

kámen 8/0

Další plocha s ponechaným polomem na bavorské straně cca 1ha. Intenzivní zásahy 2008 a 2009 vytvořily plochu se zbytky buku již v rozsahu větším. U nás se nezasahuje.

kámen 8/0 – 8/2

Na bavorské straně zchovalý les, na naší straně suchý les s ostrůvky dosud zeleného lesa a mlaziny.

kámen 8/2 – 9/1

Z hraniční cesty (cca 300m) se stal potok s vodní erozí 0,3- 1,0 m hloubky. Žádná ze stran neprovedla náležité opatření.

kámen 9/3

Probíhá intenzivní druhé rojení, vrcholí v období 27.7. – 8.8. Lapače č. 29,30,31 (porost 6B5) odchytily v tomto období 20 tisíc brouků na jeden lapač (extrémní). Na bavorské straně skupina nezpracovaného polomu Kyrill cca 2ha, v okolí se asanuje. U nás se nezasahuje, trosky zelených stromů (cca 30%).

kámen 9/4 – 9/6

Na bavorské straně se zasahuje. Na naší straně slabší napadení, **vhodné zasahovat ve prospěch uchování lesa u sousedů**

kámen 9/6-9/8

Převážně mlaziny a mladé porosty.

kámen 9/8

Souvislý nezpracovaný polom na naší straně (počátek lokality speciálního managementu Plesná). Na bavorské straně hranice vytěžené holiny Kyrill a dotěžení v roce 2009) až jeden km od hranice.

kámen 9/8 – 9/11

Na naší straně pruhy mlazin a pruhy nezprac. polomu Kyrill

kámen 9/11 – 9/13

Polom Kyrill nezpracovaný po obou stranách hranice.

kámen 10

Vrchol Plesné, historický kámen z roku 1769. Kolmo na hranici po hřebenu (500m) vrchol Lackenberg zde ponecháno cca 15 ha nezpracovaného souvislého polomu, dalších 500m holina po kůrovcových těžbách let 2008.2009, po stěnu zeleného lesa. kde se aktivně stále asanuje

kámen 10/1 - 10/13

Na naší straně plošný polom v území I. zóny st. hranice - jezero Laka – Zlatý stoleček (cca 100ha). Na bavorské straně souvislý plošný polom cca 45 ha ponechaný bez zpracování a s propojením s porosty, které odumřou v tomto roce (ponechávají se nezpracované) s plochou na Lackenbergu vytvářejí souvislou plochu cca 110ha. Holina navazující na tento prostor činí cca 80 ha. V uvedené oblasti se tak vyskytuje na obou stranách hranice souvislé území

cca 300ha bez vyspělých zelených stromů (stávající zbytky odumřou po 2. rojení.). Navíc se toto území propojilo se Ždánidly odumřením pruhu u Zlatého stolečku (porosty patří mezi geneticky nejcenější porosty starší 200 let).

Shrnutí z území Debrník – Zlatý stoleček

Zahrnutí tohoto hraničního území v NPŠ převážně 2. zón do bezzásahového režimu znamená téměř totální rozpad vyspělých porostů v letech 2008 a 2009 na naší straně hranice. Na bavorské straně se v celém hraničním území zasahuje proti kůrovci. Důsledkem nezasahování na naší straně je urychlení rozpadu porostů jak v NPŠ tak na bavorské straně. Tato obdoba speciálních managementů v NPŠ přinesla na bavorskou stranu stejné problémy t. j. odumření navazujících porostů v letech po kalamitě nebo další holiny. Přičemž se jedná na bavorské straně o porosty ve stáří více než 150 let(i více než 220 let) a nelze tedy mít pochybnosti z hlediska odolnosti dané geneticky. Na bavorské straně hranice se nevyskytují žádná ohniska kůrovcových stromů nezpracovaných.(výjimka speciální management od Lackenbergu k Zlatému stolečku.

Nestátní lesy v NPŠ(informativně)

Z celkové výměry porostní půdy v NPŠ je 6 508 ha nestátní tj. 12%.

z toho Město Kašperské Hory..... 4 842 ha z toho I.zóna 900ha

Město Volary 820 ha z toho I.zóna 200ha

Obec Rejštejn..... 376 ha

Zastupitelstva měst Kašperské Hory a Volary se usnesla na vystoupení z NPŠ. Tato záležitost není dosud vyřešena.

Z hlediska opatření proti kůrovci provádějí běžně prevenci proti kůrovci a přednostní zpracování nahodilé těžby v II. zónách. V I. zónách každoročně žádají o povolení zpracování nahodilé těžby, což je jim dosud povolováno. Dříví se odkorňuje a zůstává na místě k zetlení. Hodnota dříví je uhrazena dle sortimentní struktury.

Zpracování kůrovcového dříví

Vlastník	Zpracováno stojící	
	2008	2009 (k 31.7.2009)
Kašperské Hory	17 000m ³	11 000m ³
Volary	1 300m ³	4 000m ³

Nestátní majetky vesměs navazují na státní pozemky parku, jsou z hlediska kůrovců přímo ovlivňovány okolními bezzásahovými územími státu. Nejvíce ohroženy jsou lesy Města Kašperské Hory, které jsou vklíněny do pozemků státu. (viz. samostatné prohlášení ředitelů lesů Kašperských Hor a Volar. (Přílohy č.22,21)

Toto přímé ohrožení se bude stupňovat a naplno se projeví v dalších letech, pokud se nezmění dosavadní přístupy. Vzhledem ke konfiguraci šumavského terénu a ohromnému množství rojících se brouků v místech přemnožení není zanedbatelný ani tzv. pasivní přenos vzdušnými proudy, byť jej lze jen velmi obtížně blíže kvantifikovat.

Dále je široké okolí parku zatěžováno z hlediska šíření kůrovců transportem dříví, manipulačními sklady vlastními nebo navazujícími, manipulací se dřívím na nakládacích stanicích, neboť většina dříví se transportuje jako neodkorněné. Z iniciativy Regionálního sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů (dále SVOL) je sledována intenzita rojení kůrovců odchytom na manipulačních skladech (průměrný odchyt na jeden lapač v roce 2009 dle jednotl. sledovaných skladů je v příloze č. 13.

SHRNUTÍ

V NPŠ probíhá již třetím rokem přemnožení kůrovce. Zcela dominujícím druhem mezi kůrovci je lýkožrout smrkový, Vzhledem k posunu 1. rojení o 14 dní dříve oproti roku 2008 a stejně tak i druhého rojení, aktuálního počasí **je již prakticky jisté dokončení vývoje druhé generace v letošním roce i v nejvyšších polohách parku.** Situaci z hlediska tlumení kůrovce silně komplikuje současný složitý způsob vymezení zásahových a bezzásahových

území s řadou mezipřechodů s tzv. diferencovaným managementem (12 typů režimů) a ze své podstaty podvazuje možnosti tlumení tohoto přemnoženého lýkožrouta. Navíc nemotivuje příslušné pracovníky odpovědné v ochraně lesa, kdy přijatá opatření jsou polovičatá či dokonce kontraproduktivní jako některé způsoby použití feromonových lapačů, loupání stojících stromů (drahé a koruna není asanována), spoléhání na entomopatogenní houbu při obraně apod.) Ve spojení se zřetelným podhodnocením množství obranných opatření a běžnými provozními těžkostmi jsme svědky stavu, kdy se přes všechny proklamace nejen, že nedaří tlumit přemnožení lýkožrouta, ale dokonce dochází k jeho výraznému šíření s lokálními stavy, které lze nejspíše označit výrazem "ztráta kontroly nad situací". Pokud budeme hledat základní příčiny tohoto stavu, rozhodně nelze poukazovat dominantně na lesníky v parku mající ochranu na starosti. Různá omezení včetně uvedených „přechodových managementů“ si stanovila z valné většiny správa parku prostřednictvím zakomponování „jednostranných požadavků“ „svých odborných pracovišť“ sama do režimů péče a tím si sama svázala v této věci ruce.

Závěry a doporučení

- **v bezzásahových územích parku** (pokud nejsou již suché a zdroje již vyčerpány) **probíhá přemnožení kůrovce, které lze označit za pandemii**; na základě dosavadních poznatků o rozpadu rozsáhlých území (tato území se rozpadají zevnitř - jako „stará část NPBL, oblast Mokřůvky – Pytlácký roh, Třístoličník-Trojmezna-Plechý), které se rozpadly v relativně krátké době 15-20let se odhaduje, že rozpad celé hraniční bezzásahové oblasti bude ukončen do 5ti let
- **strategické rozhodování o rozšiřování bezzásahových území v době zpracování kůrovcové kalamity dokonce i uvnitř parku přispívá k rozpadu lesních ekosystémů i zevnitř parku a je zcela chybné**
- **„speciální managementy“ na plochách bez zpracování kalamity Kyrill přispěly při prakticky plném obsazení kůrovci (3rojení) k posunutí hranice rozpadu kůrovcem v zásahových územích cca o 500- 2000 m; zde již nelze bezprostředně kalamitu zastavit, ale jen ji tlumit**; kalamita Kyrill zůstala nezpracována ve značném rozsahu i mimo speciální managementy **v prostoru parku není lýkožrout smrkový v základním stavu již od počátku 80tých let** (v kůrovcovém dříví není často zohledněno druhotné napadení kalamitního dříví z větrných a sněhových polomů
- o vznikajících holinách v bezzásahových územích druhých zón není přehled (od roku 2007 se již neevidují).
- pandemie kůrovce pokročila v posledních dvou letech do zásahových zón až do 6. lesního vegetačního stupně pod 1000 m n.m. Rozpad smrku ve smíšených porostech destabilizuje i zbývající buk (oslunění, nevyvinuté koruny)
- obranná opatření se stávají neúčinná
- organizační změny a změny systému plánování přinesly ztrátu historické kontinuity údajů
- platné I. zóny jsou respektovány, ale zvláště v době kalamit jsou „semeništěm“ kůrovců (s výjimkou rašelin)

Doporučení

- **změnit a to zásadním způsobem strategii a koncepci směřování parku**
- zastavit na několik desetiletí rozšiřování bezzásahových území a to okamžitě
- revidovat dosavadní bezzásahová území a to okamžitě tam, kde je to ještě produktivní ve vztahu k tlumení kůrovců
- bránit všemi účinnými prostředky šíření kůrovce na sousední majetky
- přehodnotit metody ochrany lesa z hlediska účinnosti
- v zásahových územích naplnit §1 lesního zákona a to beze zbytku; hospodařit přírodě blízkým způsobem a soustředit se na změnu druhové skladby a zvýšení stability porostů; **udržení porostního prostředí je prioritou**; umožnit provádění preventivní ochrany lesů dle platných zákonných předpisů a to v plném rozsahu

- všemi účinnými prostředky zabránit šíření kůrovců v parku ve správě státu k sousedním vlastníkům
- **v tomto smyslu provést revizi zónace**

Dosavadní vývoj v NPŠ je potřebné posoudit v širších souvislostech. Kůrovec se stal z přirozené součásti lesních ekosystémů dominátorem celého masivu Šumavy. Velkoplošný rozpad vyspělých porostů nepřinesl uchování geneticky cenných nejstarších populací ale jejich rychlý rozpad. Nepřinesl ani zlepšení věkové struktury a druhové skladby klimaxových dřevin ale spíše opak. Ohroženy jsou i nejcennější společenstva Šumavy - rašeliny (chybí zde ochrana sousedních porostů). Když ponecháme stranou zda následný porost je dostatečný, což nebylo předmětem šetření, musíme konstatovat vznik následných porostů tak monolitních, které při setrvání při dosavadní strategii urychlování rozpadu vyspělých porostů předčí následné porosty po historické kalamitě před cca 150lety. Druhá skladba směřuje k nejvyššímu zastoupení smrku v historii a to jak v NPŠ, tak v NPBL. Důkazem je struktura nejmladších věkových tříd dle dřevin z veřejných zdrojů. Ani buk ani jedle nejsou dřevinami holých ploch, natož při hranici rozšíření. I dobře míněné pokusy často končí v troskách. Role jeřábu je funkce přípravné dřeviny, jeho reprodukce je přirozená, ale je limitována zvěří. V NPŠ zcela chybí vyhodnocení úspěšnosti umělých výsadeb v období existence parku. Zákaz lovu jelení zvěře je pro vtoušené dřeviny likvidační. **Zachování porostního prostředí je tou strategií, která naplňuje všechny funkce lesa i v národních parcích.** MŽP a park mají veškeré pravomoci soustředěné legislativně ve svých rukách a to plánovací, výkonné, kontrolní i finanční. Řídí i inspekci životního prostředí a vrchní státní dozor nad veškerými lesy. Ředitel lesnické sekce inspekce MŽP byl letos opakovaně interpelován zástupcem SVOL při seminářích ochrany lesů v Praze a Průhonicích z hlediska správnosti postupu při zpracování kalamity Kyrill v NPŠ v II. zónách. Písemná odpověď je v příloze č.14. Neshledání významných závad v roce 2007, žádná kontrola v kritickém roce 2008 a formální kontrola v roce 2009 (jeden den v kanceláři a jeden v terénu mimo ohrožené prostory vytváří pochybnosti o objektivním fungování tohoto institutu kontroly), zvláště při relativně podrobném prozkoumání situace na místě jmenovanou expertní skupinou.

Příloha č.14 Vyjádření Inspekce MŽP k interpelaci SVOL z hlediska kontroly postupu při zpracování kalamity Kyrill v NPŠ.

Výsledky expertní skupiny ukazují na nutnost reflexe na zjištěný stav a provedení i potřebných legislativních změn (odstranění dvojkolejnosti státní správy, kolize zákonů o lesích a ochraně přírody, posílení pravomocí kontrolních orgánů v parku a další).

I národní parky musí být pod nezávislou veřejnou odbornou kontrolou se silnými pravomocemi. Připravovaný a pravděpodobně již dokončený plán péče na období 2011 – 2020 je jistě příležitostí k diskusi všech zainteresovaných z regionů, obcí, odborných a zájmových institucí nad dalším směřováním NPŠ, ale především k vyústění do konkrétních kroků řešení aktuální krizové situace v NPŠ a to nejen z hlediska rychlého rozpadu cenných ekosystémů kůrovcem. Na Šumavě dochází k narušení řady přirozených funkcí lesních ekosystémů (klimatické, půdoochranné, vodohospodářské a dalších). K nejzávažnějším patří introskeletová eroze na plošecca 8% (Vacek 2008) - v nejvyšších polohách je to podstatně více. Jsou rozpadlé a rozpadají se i nejcennější biotopy Natury 2000 (horské smrčiny již více než 50% plochy) což omezuje i rozsah vědeckého zkoumání všech růstových fází jejich vývoje. Rizika z hlediska opatření proti požárům narůstají (kumulace suchého materiálu, likvidace cestní sítě). Není udržována rozdělovací síť, čímž bude zamezena i orientace a pohyb pro vědecké účely i samotnou správu parku. Dochází k zásadní změně krajinného rázu se všemi důsledky pro rekreační využití i život obyvatel, kteří na Šumavě bydlí a žijí.

V Písku 11. srpna 2009

sestavil: Ing. Josef Vovesný

Podkladem pro závěrečnou zprávu byly tyto publikace:

